

Kung Oidipus

I staden Thebe hade Laius blivit kung och tillsammans med sin drottning Iokaste fick de en liten son. En kort stund efter det att sonen fötts fick Laius höra en spådom att hans arvinge skulle döda honom. Därför tog han med pojken ut i ödemarken, slog en spik genom hans fötter och lämnade honom att dö. Men några herdar fann honom och tog hand om honom. Det berg där gossen upptäckts tillhörde kung Polybos av Korint. Han hade inga barn och när han fick höra talas om herdarnas fynd tog han själv hand om pojken.



Pojkens fötter läkte, men ärrn fanns alltid kvar och hans fötter såg stora och svullna ut. Han fick därför namnet Oidipus, som betyder ”svull-fot”. Kungen berättade aldrig för honom att han var adopterad och uppfostrade honom som sin egen son. Oidipus fick lära sig stridkonst och blev en skicklig fäktare.

Men ingen man kan undgå sitt öde och fast Oidipus nu lämnat sin riktiga familj fanns gudarnas dom kvar att han skulle döda sin far. En gång blev Oidipus spådd och fick då veta att han skulle döda sin far och att han dessutom skulle gifta sig med sin mor! Oidipus trodde förstas att det handlade om kung Polybos och hans hustru. Han greps av skräck och beslöt sig för att genast lämna Korint. Istället skulle han söka sin lycka i nästa rike, som var staden Thebe.

Ett ödesdigert möte

Vid den här tiden hade ett människoätande vidunder slagit sig ner strax utanför Thebe. Det var den mystiska sfinxen, som hade lejonkropp och kvinnohuvud. Sfinxen ställde en gåta till alla som passerade förbi dess gömställe och kunde man inte svaret blev man uppäten. Kung Laius av Thebe hade till slut gett sig ut för att själv möta sfinxen och på något sätt försöka bli av med den. Han reste i en ståtlig vagn och hade två beväpnade män med sig.



Ute på den dammiga landsvägen mötte han Oidipus. Naturligtvis visste ingen av dem att de var far och son. Den unge mannen ville inte flytta på sig på den smala vägen. Laius befallde honom att gå ner i diket, men Oidipus svarade att han inte tog order av en ohyfsad man. Därefter försökte Laius jaga bort honom med sin piska, men det retade bara upp Oidipus ännu mer. Till slut klev Laius två män av och drog sina svärd mot ynglingen. Men eftersom Oidipus var en skicklig fäktare hade han snart dödat dem bägge. Sedan vände han sig till den förnämne mannen i vagnen och högg ner honom också. Utan att han visste om det hade alltså första delen i spådomen blivit verklighet.

Sfinxens gåta

Innan han kom fram till Thebe passerade han det berg där sfinxen väntade på nya byten. Monstret spärrade strax hans väg och ställde honom följande gåta: Vad är det som går på fyra ben på morgonen, på två under dagen och på tre mot kvällen? Oidipus var också slug och hade snart räknat ut svaret: Människan. Vi går ju på alla fyra när vi är små. När vi lärt oss gå tar vi oss fram på två ben. När vi blir gamla måste vi stödja oss på en käpp. Sfinxen hade aldrig trott att någon skulle kunna gissa svaret och blev rasande. Så rasande, faktiskt, att hon kastade sig ner från klippan rakt i marken och dog.



När Oidipus kom fram till Thebe hade befolkningen redan hört talas om hur han besekrat sfinxen. De hälsade honom som en hjälte och han slog sig ner i staden beundrad av alla. En tid senare fann man kungens kropp. All antog att han blivit dödad av rövare och Oidipus satte inte sitt möte med den förnäme mannen i samband med den tråkiga nyheten. På stadsbornas begäran blev Oidipus utsedd till ny kung över Thebe och gifte sig med Laius änka Iokaste som ju var hans egen mor.

Sanningen kommer fram

Oidipus tid som kung blev fylld av problem. Staden drabbades av sjukdomar och folk svält. Han reste till oraklet i Delfi för att fråga om orsaken till eländet. Han fick veta att ingen frid skulle råda i Thebe förrän kung Laius mördare hittats. Därför sökte Oidipus igenom hela landsbygden efter rövare och skurkar som kunde ha begått dådet. Men ingen mördare hittades.

En dag kom den gamle blinde siaren Teresias till Thebe. Han hade i en syn fått veta sanningen, sökte upp Oidipus och berättade hela den dystra historien. Oidipus höll på att bli vansinnig när han nu förstod vad som hade hänt. Spådomen om att han skulle mörda sin far och äkta sin mor hade blivit sann. Genast avsade han sin kungamakt, stack ut sina ögon och gick i landsflykt. När Iokaste fick höra sanningen hängde hon sig. Paret hade hunnit få några söner, som nu växte upp till att ärva Thebes tron. Men de kunde inte bestämma vem som skulle härska och ett inbördeskrig bröt ut. Till slut hade staden gått under av flera strider där till och med guden Dionysos var inblandad. Thebe var utsedd av gudarna att bli den bästa av städer med blev istället den sämsta.